

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/68/2022
Identifikačné číslo spisu:	3817204775
Dátum vydania rozhodnutia:	30.03.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Holíč
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:3817204775.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne B. W. S., nar. XX.X.XXXX, bytom Š. XXX/XX, S., zastúpenej spoločnosťou Podhorský & Partners, s. r. o., so sídlom Věntúrska 1, 811 01 Bratislava - mestská časť Staré Mesto, IČO: 46 962 000, proti žalovanému PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 824 96 Bratislava, IČO: 35 792 752, zastúpenému Advokátskou kanceláriou JUDr. Andrea Cviková, s. r. o., so sídlom Kubáňiho 16, 811 04 Bratislava, IČO: 47 233 516, o zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia, vedenom na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 11Csp/46/2017, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 30. novembra 2021 sp. zn. 16CoCsp/10/2020, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 30. novembra 2021 sp. zn. 16CoCsp/10/2020 z r u š u j e a v e c v r a c i a Krajskému súdu v Trenčíne na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prievidza (ďalej len „prvoinštančný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 30. júna 2020 č. k. 11Csp/46/2017-222 zamietol žalobu a rozhodol, že žalovaný má nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi vo výške 100 %, o ktorom bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.

1.1. Súd prvej inštancie rozsudkom zo dňa 7. marca 2019 (skorší rozsudok) rozhodol tak, že žalobu o zaplatenie sumy 675,05 eur s príslušenstvom zamietol a žalovaného zaviazal k povinnosti zaplatiť žalobcovi primerané finančné zadosťučinenie vo výške 400,- eur. Žalovanému zároveň priznal nárok na náhradu trov konania vo výške 45,76 %. Proti tomuto rozsudku podal žalovaný odvolanie, čo do výroku o povinnosti zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací uvedený rozsudok v napadnutom výroku, ktorým súd prvej inštancie zaviazal žalovaného na zaplatenie sumy 400 eur (výrok II.) a vo výroku o náhrade trov konania (výrok IV.) zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na nové konanie a rozhodnutie z dôvodu, že z odôvodnenia nie je zrejmé, či sa súd prvej inštancie so vznesenou námietkou premlčania vo vzťahu k priznanému primeranému finančnému zadosťučineniu zaoberal. Súd prvej inštancie v rozsahu zrušujúceho rozhodnutia vec opätovne prejednal a rozhodol tak, že primerané finančné zadosťučinenie zamietol s odôvodnením, že tento nárok žalobcu je premlčaný. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že nárok žalobcu o zaplatenie sumy 675,05 eur spolu s

úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne od 14.3.2017 do zaplattenia zamietol z dôvodu premlčania tohto nároku podľa § 107 ods. 1, 2 Občianskeho zákona. Žalobca sa domáhal vydania bezdôvodného obohatenia podľa § 451 a nasl. Občianskeho zákona. Žaloba na súd prvej inštancie bola podaná 16. marca 2017 a žalobca sa preukázateľne (čo v konaní nebolo sporné) dozvedel, že zaplatil žalovanému viac ako mal, minimálne dňa 4. februára 2015, odkedy začala plynúť 2-ročná premlčacia subjektívna doba, ktorá uplynula dňa 4. februára 2017. Súd prvej inštancie zobral do úvahy aj jeho výpoveď z konania vedeného pod sp. zn. 13C 145/2014 zo dňa 4.2.2015, kedy jasne a zrozumiteľne vo svojej výpovedi uviedol, že už vtedy (4.2.2015) vedel (dozvedel sa), že zaplatil veriteľovi viac ako mal. Túto skutočnosť potvrdil aj na pojednávaní dňa 7. marca 2019 v konaní sp. zn. 11Csp 46/2017. Žalobca mohol už v konaní sp. zn. 13C 145/2014 na pojednávaní dňa 4. februára 2015, kedy vo veci súd meritorne rozhodol, uplatniť nárok na primerané finančné zadost'účinenie. Tento nárok uplatnil až návrhom zo dňa 22. decembra 2017, teda viac ako dva roky po rozhodnutí vo veci sp. zn. 13C 145/2014. Hoci žalovaný nezdôvodnil podrobnejšie námietku premlčania, len uplatnil túto námietku, súd prvej inštancie vychádzajúc z obsahu spisu a predložených listinných dôkazov dospel k záveru, s prihliadnutím aj na skoršiu námietku premlčania vznesenú v odpore, aj z výpovede žalobcu, že nárok žalobcu je premlčaný aj v nároku o uplatnenie primeraného finančného zadost'účinenia, nakoľko žalobca mohol tento nárok uplatniť skôr, už 4. februára 2015, napr. aj vzájomnou žalobou. Subjektívna 2-ročná premlčacia doba, ktorá začala plynúť odo dňa, keď sa žalobca dozvedel, že došlo k bezdôvodnému obohateniu v čase podania žaloby uplynula, kedy uplynula aj 3-ročná objektívna premlčacia doba, ktorá začne plynúť odo dňa, keď k nemu došlo. Žaloba bola podaná dňa 16. marca 2017, teda zjavne po 2-ročnej subjektívnej premlčacej dobe, ktorá uplynula dňa 4. februára 2017. Súd prvej inštancie návrh žalobcu zamietol z dôvodu premlčania, pričom prihliadol na vznesenú námietku premlčania žalovaným. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 2 CSP.

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 30. novembra 2021 sp. zn. 16CoCsp/10/2020 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a žalovanému proti žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

2.1. Vo vzťahu k napadnutému výroku, ktorým súd prvej inštancie zamietol nárok žalobcu na primerané finančné zadost'účinenie z dôvodu jeho premlčania, odvolací súd postupoval v zmysle ustanovenia § 382 CSP a výzvou zo dňa 04.11.2021 vyzval strany sporu k vyjadreniu sa k nožnej aplikácii § 101 Občianskeho zákonníka pri posudzovaní vznesenej námietky premlčania. K výzve odvolacieho súdu sa vyjadril právny zástupca žalobcu a právny zástupca žalovaného. Odvolací súd sa nestotožnil s odôvodnením časti rozsudku, ktorý súd prvej inštancie prezentoval v odseku 20. o tom, že nárok žalobcu na primerané finančné zadost'účinenie je premlčaný. Súd prvej inštancie aplikoval na premlčanie nároku nesprávny právny predpis, kedy premlčanie nároku na primerané finančné zadost'účinenie posúdil podľa ustanovení § 107 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie mal premlčanie nároku na primerané finančné zabezpečenie posúdiť podľa § 101 Občianskeho zákonníka a aplikovať 3-ročnú premlčaciu dobu. Žalobca si uplatnil svoj nárok dňa 16.3.2017 a 3-ročná premlčacia doba začala plynúť dňom 4.2.2015, kedy sa žalobca preukázateľne dozvedel o vzniku bezdôvodného obohatenia, ktoré si uplatnil v predmetnom konaní a bez ktorého nebolo možné uplatňovať si primerané finančné zabezpečenie. Premlčacia lehota uplynula dňom 4.2.2018. Žalobca si svoj nárok na primerané finančné zabezpečenie uplatnil pred uplynutím premlčacej doby.

2.2. Odvolací súd ďalej argumentoval, že pod uplatnením porušenia práva alebo povinnosti v zmysle § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. treba rozumieť konkrétne žalovateľné právo, teda nárok, ktorý vyplýva z porušenia práv na ochranu spotrebiteľov, resp. z porušenia povinností určených na ochranu spotrebiteľov dodávateľmi. Právo na primerané zadost'účinenie vzniká na základe právnej skutočnosti, ktorou je zákon - § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. - ak sú ale splnené podmienky stanovené zákonom a týmito podmienkami sú, že 1) spotrebiteľ úspešne uplatní na súde porušenie práv a povinností určených ustanovených týmto zákonom a osobitnými predpismi na jeho ochranu proti porušiteľovi a 2) že je úspešný, pričom o úspechu sa dá uvažovať iba vtedy, ak je o tom právoplatne rozhodnuté. Kým tieto podmienky nie sú splnené, žiadne právo, žalovateľný nárok na primerané finančné zadost'účinenie nie je. Pod úspešným uplatnením porušenia práva alebo povinnosti v zmysle

ustanovenia § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. treba rozumieť, že súd judikuje v prospech spotrebiteľa konkrétny nárok z porušenia práva alebo povinnosti, napr. nárok zo zodpovednosti za škodu, nárok z bezdôvodného obohatenia, alebo vo výroku rozsudku určí neprijateľnosť konkrétne vymedzenej zmluvnej podmienky používanej v spotrebiteľskej zmluve. Žiadnu inú podmienku, t. j. ani podmienku, aby bol medzi stranami spor zo spotrebiteľskej zmluvy a aby spotrebiteľovi bola privodená konkrétna ujma, nevyžaduje (rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 30.01.2019, sp. zn. 6Cdo 127/2017). V predmetnej veci žalobcu nebol priznaný nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, jeho žaloba bola z dôvodu premlčania zamietnutá a v tejto časti rozsudok súdu prvej inštancie nadobudol právoplatnosť. Žalobca nebol úspešný pri uplatňovaní si svojho práva na vydanie bezdôvodného obohatenia a preto nebola splnená jedna z podmienok na priznanie nároku na primerané finančné zabezpečenie. Z tohto dôvodu odvolací súd posúdil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku ako vecne správny.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa (ďalej aj „dovolatelka“), jeho prípustnosť odôvodnila v zmysle § 420 písm. f/ zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), pretože súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces, a v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, pretože rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo rozhodnutie súdu prvej inštancie záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Žalobkyňa navrhla, aby najvyšší súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

3.1. K dovolaciemu dôvodu v zmysle § 420 písm. f/ CSP argumentovala tým, že odvolací súd sa v rozsudku vôbec nezaoberal skutočnosťou, ktorá bola podstatná pre vydanie rozhodnutia, a to konkrétne úspešné uplatnenie porušenia práva žalobkyne v konaní vedenom na Okresnom súde Prievidza sp. zn. 13C/145/2014. Svoje rozhodnutie odôvodnil iba v bode 23 rozsudku troma vetami bez akéhokoľvek náležitého odôvodnenia, v rozpore s ust. § 220 CSP. Súd je povinný formulovať odôvodnenie spôsobom, ktorý zodpovedá základným pravidlám logického, jasného vyjadrovania a musí spĺňať základné gramatické, lexikálne a štylistické hľadiská. Účelom odôvodnenia súdneho rozhodnutia je predovšetkým doložiť správnosť rozhodnutia súdu pri vydávaní rozhodnutia a nástrojom ochrany pred svojvôľou súdnej moci. Odôvodnenie rozsudku by malo stranám sporu dovoľovať posúdiť, ako konajúci súd v ich veci vyložil a následne aplikoval právne predpisy a akými úvahami sa správal pri rozhodovaní vo veci samej. Rozhodnou otázkou pre posúdenie dôvodnosti podanej žaloby je ustálenie pojmu úspešného uplatnenia porušenia práva spotrebiteľa a tak nárok na primerané finančné zadosťučinenie podľa § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, ktorý vyplýva z porušenia práv na ochranu spotrebiteľov, resp. z porušenia povinností určených na ochranu spotrebiteľov dodávateľmi. Žalobkyňa má za to, že jej úspešným uplatnením porušenia práva spotrebiteľa bol výrok rozsudku Okresného súdu Prievidza sp. zn. 13C/145/2014, ktorým bola žaloba voči nej zamietnutá v celom rozsahu z dôvodu, že konajúci súd považoval predmetnú zmluvu o úvere za bezúročnú a bezpoplatkovú vzhľadom na absenciu obsahových náležitostí podľa zákona o spotrebiteľských úveroch ako aj zakotvenie neprimeraných podmienok do zmluvy o úvere (neprimerane vysoké úroky a poplatky za poskytnutie úveru). Z daného dôvodu má nárok na primerané finančné zadosťučinenie v zmysle ustanovenia § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa. Pojem úspešné uplatnenie porušenia práva alebo povinností spotrebiteľa je preto potrebné vykladať v rámci zákona a v súlade s predpismi na ochranu práv spotrebiteľov a čo možno považovať za úspešné uplatnenie porušenia práva alebo povinností spotrebiteľa je otázkou, ktorá ešte v rámci dovolacích rozhodnutí nebola vyriešená a preto pre právnu istotu spotrebiteľov je jej vyriešenie jedným z dovolacích dôvodov. Právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších autorít, a ak takejto ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo. Ak sa spor na základe prihliadnutia na prípadné skutkové a právne osobitosti prípadu rozhodne inak, každý má právo na dôkladné a presvedčivé odôvodnenie tohto odklonu. Vzhľadom na uvedené mal odvolací súd dostatočným spôsobom odvodniť svoje rozhodnutie, nakoľko prišlo k odklonu od rozhodovacej praxe súdov, keď žalobkyňa nepriznal úspešné uplatnenie porušenia jej práv vyplývajúcich zo spotrebiteľskej zmluvy.

3.2. K dovolaciemu dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP argumentovala tým, že odvolací súd sa

v konaní nevysporiadal s právnou otázkou, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená a to, čo možno považovať za úspešné uplatnenie porušenia práva spotrebiteľa, ktoré je podmienkou k úspešnému uplatneniu nároku na primerané finančné zadosťučinenie podľa § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, teda nároku, ktorý vyplýva z porušenia práv na ochranu spotrebiteľov, resp. z porušenia povinností určených na ochranu spotrebiteľov dodávateľmi. V danom prípade má žalobkyňa za to, že úspešne uplatnila porušenie jej práva, a to v konaní vedenom na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 13C 145/2014, v ktorom bola žaloba voči žalobkyni (v pôvodnom konaní v postavení žalovanej) zamietnutá z dôvodu porušenia zákona o spotrebiteľských úveroch a iných pôžičkách pre spotrebiteľov, kedy pre absenciu zákonných náležitostí bola zmluva o úvere vyhodnotená ako bezúročná a bez poplatkov, najmä však zakotvenie neprimeraných podmienok do zmluvy o úvere (neprimerane vysoké úroky a poplatky za poskytnutie úveru). Podľa názoru odvolacieho súdu však úspešné uplatnenie porušenia práva spotrebiteľa znamená, že spotrebiteľ musí podať žalobu, ktorou súd judikuje v jeho prospech napr. nárok zo zodpovednosti za škodu, nárok z bezdôvodného obohatenia alebo vo výroku rozsudku určí neprijateľnosť konkrétne vymedzenej zmluvnej podmienky používanej v spotrebiteľskej zmluve. Úspechom v konaní je však podľa názoru žalobkyne aj prípad, pokiaľ je spotrebiteľ žalovaným a žaloba je voči nemu v plnom rozsahu zamietnutá. Nebolo cieľom zákonodarcu, aby spotrebiteľ mal povinnosť podávať novú žalobu na súd, kde by vystupoval ako žalobca a bol mu priznaný nejaký nárok. Otázka, ktorá nebola dovolacím súdom riešená, by tak mohla znieť nasledovne: keďže podmienkou na priznanie nároku na primerané finančné zadosťučinenie v zmysle ustanovenia § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa je úspešné uplatnenie porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, čo možno považovať za úspešné uplatnenie porušenia práva alebo povinnosti na strane spotrebiteľa? Podmienkou práva spotrebiteľa na primerané finančné zadosťučinenie nie je porušenie spotrebiteľskej zmluvy, ale konkrétne súdne konanie, v ktorom bol občan ako spotrebiteľ úspešný. Keďže žalobkyňa úspešne uplatnila porušenie práva, patrí jej primerané finančné zadosťučinenie za toto uplatnenie práva. Dovolateľka podporne poukázala na rozsudky Krajského súdu v Prešove sp. zn. 13Co/80/2016 z 20.03.2018, sp. zn. 4Co/99/2019 z 12.03.2020, sp. zn. 17CoCsp/20/2020 z 18.08.2020.

4. K dovolaniu sa vyjadril žalovaný, ktorý žiadal dovolanie ako neprípustné odmietnuť, resp. ako nedôvodné zamietnuť a priznať mu trovy dovolacieho konania. K namietanému nedostatku odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu žalovaný uviedol, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 209/04). K dovolaciemu dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP argumentoval nesplnením podmienky majetkového cenzu, keď predmetom konania bol peňažný nárok na zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 800,- eur, pre rok 2017 bola ustanovená minimálna mzda vo výške 435,- eur, a preto pre prípustnosť dovolania podaného z ktoréhokoľvek dôvodu podľa § 421 ods. 1 CSP sa vyžaduje, aby napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení prevyšoval sumu 870,- eur (§ 422 ods. 1 písmeno b), ods. 2 CSP). Naviac právna otázka, čo sa rozumie podľa úspešným uplatnením práva na účely výkladu § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z., bola riešená napr. v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/127/2017.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala advokátom zastúpená (§ 429 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania. Bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie podľa § 420 písm. f/ CSP je prípustné a aj dôvodné.

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Dovolateľka, vychádzajúc z obsahu dovolania, v rámci dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. f/ CSP namieta nedostatočné odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu.

8. Z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

8.1. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej intenzite, v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na neustrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré porušenie tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Za znemožnenie strane uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že dochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP, treba považovať aj taký postup súdu, ktorým sa strane odmieta možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a neustrannom súde a ktorým dochádza k odmietnutiu spravodlivosti, keď súdom prijaté závery nemajú svoj racionálny základ v interpretácii príslušných ustanovení právnych predpisov, a teda sú svojvoľné a neudržateľné a keď rozhodnutie súdu neobsahuje žiadne dôvody alebo ak v ňom absentuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie vo veci, prípadne ak argumentácia obsiahnutá v odôvodnení rozhodnutia je natoľko vnútorne rozporná, že rozhodnutie ako celok je nepresvedčivé.

8.2. K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že súdy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. *Garcia Ruiz v. Španielsko*, *Vetrenko v. Moldavsko*, *Kraska v. Švajčiarsko*).

8.3. Rovnako, podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“), riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplyvajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

8.4. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho

odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá so všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj so špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP.

9. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

10. Vychádzajúc z vyššie uvedeného dovolací súd skúmal, či dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu dáva relevantnú odpoveď na všetky podstatné otázky.

11. Dovolací súd dospel k záveru, že tomu tak nie je, odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu neobsahuje dostatok dôvodov, prečo potvrdil zamietajúci výrok odvolaním napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, keď vo vzťahu k odvolacej argumentácii žalobkyne odvolací súd nereagoval na rozhodujúce odvolacie námietky.

12. Odvolací súd dostatočne komplexne nereagoval na námietku odvolateľky, ktorá poukázala na to, že žalobkyňa odvíjala svoj nárok na priznanie primeraného finančného zadost'učinenia od úspechu v konaní vedenom na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 13C/145/2014, v ktorom bola žaloba voči žalobkyni (v pôvodnom konaní v postavení žalovanej) zamietnutá, z dôvodu porušenia zákona o spotrebiteľských úveroch a iných pôžičkách pre spotrebiteľov, kedy pre absenciu zákonných náležitostí bola zmluva o úvere vyhodnotená ako bezúročná a bez poplatkov. Primerané finančné zadost'učinenie nie je možné stotožňovať s bezdôvodným obohatením, nakoľko ide o dva diametrálne odlišné právne inštitúty, ktoré sú upravené rôznymi právnymi predpismi. Uplatnenie nároku na priznanie primeraného finančného zadost'učinenia podľa žalobkyne nie je viazané na uplatnenie nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia, alebo iného inštitútu majetkového charakteru, ale jedinou podmienkou jeho uplatniteľnosti je splnenie podmienky podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. a to úspešné uplatnenie porušenia práva alebo povinností.

13. Odvolací súd pri výklade pojmu úspešné uplatnenie práva alebo povinnosti v zmysle ustanovenia § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. vychádzal len zo skutočnosti, že v predmetnej veci nebol žalobkyni priznaný nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, a preto nebola splnená podmienka úspešnosti uplatnenia práva voči žalovanému. Odvolací súd však ničím neodôvodnil, prečo za úspešné uplatnenie práva nemožno považovať úspech žalobkyne v konaní vedenom na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 13C/145/2014, v ktorom bola žaloba voči žalobkyni (v pôvodnom konaní v postavení žalovanej) zamietnutá, z dôvodu porušenia zákona o spotrebiteľských úveroch a iných pôžičkách pre spotrebiteľov, kedy pre absenciu zákonných náležitostí bola zmluva o úvere vyhodnotená ako bezúročná a bez poplatkov. Jedná sa pritom o takú podstatnú otázku, od ktorej posúdenia závisel výsledok sporu a ktorej zodpovedanie vyžadovalo od odvolacieho súdu špecifickú argumentáciu, zohľadňujúcu aj rozhodovaciu prax najvyššieho súdu (por. judikáty R 47/2022, R 48/2022, rozhodnutia sp.zn. 3 Cdo 31/2020, 9 Cdo 324/2020).

14. Dovolateľka preto dôvodne namieta, že jej odvolacie námietky predstavovali relevantné argumenty, pri ktorých bolo nevyhnutné, aby sa k nim vyjadril odvolací súd. Pokiaľ sa odvolací súd vôbec nevenoval zásadným argumentom žalobkyne, má to za následok nepreskúmateľnosť rozhodnutia a porušenie práva žalobkyne na spravodlivý proces. Rozhodnutie odvolacieho súdu tak nespĺňa náležitosti presvedčivosti a preskúmateľnosti odôvodnenia a prisvedčuje názoru dovolateľky o nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozsudku.

15. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľka opodstatnene namieta, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom mu znemožnil uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP). Dovolanie žalobkyne je preto v zmysle § 420 písm. f/ CSP prípustné a zároveň aj dôvodné, ktorá skutočnosť je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť. Dovolací súd preto podľa § 449 ods. 1 v spojení s § 450 CSP napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Vzhľadom na zistenú vadu zmätočnosti dovolací súd sa ďalšími dovolacími dôvodmi nemal možnosť zaoberať.

16. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

17. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.